ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ*

FACTORS AFFECTING THE IMPLEMENTATION OF THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN SECONDARY SCHOOLS IN AMNAT CHAROEN PROVINCE, UNDER THE OFFICE OF THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA, UBON RATCHATHANI, AMNAT CHAROEN

ประยงค์ แก่นลา

Prayong Keanla

วิทยาลัยนครราชสีมา

Nakhon Ratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: prayong2497@gmail.com

วันที่รับบทความ : 23 พฤษภาคม 2569; วันแก้ไขบทความ 28 พฤษภาคม 2569; วันตอบรับบทความ : 30 พฤษภาคม 2569

Received 23 May 2026; Revised 28 May 2026; Accepted 30 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สอบถามความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียง และ 2) ศึกษาแนวทางในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยการเปิดตารางแสดง

Citation:

*ประยงค์ แก่นลา. (2569). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(4), 1481-1495.

Prayong Keanla. (2026). Factors Affecting The Implementation Of The Sufficiency Economy Philosophy In Secondary Schools In Amnat Charoen Province, Under The Office Of The Secondary Education Service Area, Ubon Ratchathani, Amnat Charoen. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(4), 1481-1495.; DOI: https://doi.org/10.

Website: https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/

จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่ม จำนวน 181 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสารแนวทางการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียงมัธยมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานีอำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียงประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, การขับเคลื่อน, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, สถานศึกษาพอเพียง, จังหวัดอำนาจเจริญ

Abstract

This research aimed to 1) investigate factors influencing the implementation of the Sufficiency Economy Philosophy in Sufficiency Economy Schools, and 2) examine approaches to implementing the Sufficiency Economy Philosophy in Sufficiency Economy Schools. The sample consisted of school administrators and teachers from schools under the Ubon Ratchathani-Amnatcharoen Secondary Educational Service Area Office, academic year 2023. A sample size of 181 people was determined using cluster sampling. The research instruments included document analysis forms, collaborative opinion forms, interview forms, and focus group discussion recording forms. Data were analyzed using mean, standard deviation, and descriptive analysis.

The research findings revealed:

1. Factors influencing the implementation of the Sufficiency Economy Philosophy in Sufficiency Economy Schools in secondary schools in Amnat

Charoen Province, under the Ubon Ratchathani-Amnatcharoen Secondary Educational Service Area Office, were at a high level overall and in each aspect.

2. Approaches to implementing the Sufficiency Economy Philosophy in Sufficiency Economy Schools consisted of five aspects: academic administration, personnel administration, budget administration, general administration, and student affairs administration.

Keywords: Factors affecting, driving force, Sufficiency Economy Philosophy, Sufficiency Education Institute, Amnat Charoen Province

บทนำ

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในทุกระดับ เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่ ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรด้านการศึกษา และนักเรียน มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด ซึ่งเป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ความพอเพียงโดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพื่อให้เท่าทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ บนรากฐาน 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ห่วงที่ 1 คือ พอประมาณ ห่วงที่ 2 คือ มีเหตุผล และ ห่วงที่ 3 คือ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง เงื่อนไขที่ 1 เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ความพอเพียง ดังนั้น หน่วยงานหลักในการวางแผนการพัฒนาประเทศ จึงได้อันเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พุทธศักราช 2545-2549 โดยมุ่งพัฒนาสังคมไปสู่ความสุขที่ยั่งยืน โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างความเข้าใจไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจ เห็นคุณค่าและนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พุทธศักราช 2550-2554 มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดทำเป็นหลักสูตรบรรจุไว้ในเนื้อหาของการศึกษาทุกระดับชั้น (ธวัชชัย งามเสงี่ยม, 2561)

กระทรวงศึกษาธิการได้ตอบรับนโยบายและเริ่มโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้นำไปสู่การจัดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียน การสอนในทุกระดับ จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 2556) ซึ่งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ หมายถึงความพอดีไม่น้อยและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นจึงเป็นการสอนให้เรียนรู้แนวปฏิบัติที่มีมานาน เปรียบได้กับวัฒนธรรมและประเพณีที่มีอยู่ในสังคมไทยที่เป็นแนวปฏิบัติมานาน เช่น การดำรงชีวิตของคนไทย ที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ หรือฟุ่มเฟือยจนเกินกว่าศักยภาพของตนเอง 2) ความมีเหตุ มีผล หมายถึง ใช้เหตุผลในการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความเพียงพอที่เหมาะสมกับตัวเอง การเรียนรู้จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค พร้อมกับพิจารณาผลที่เกิดอย่างรอบคอบ 3) การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับผลของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในปัจจุบันและในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรมทั้งจากภายในและภายนอก 4) เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ และความรู้จากประสบการณ์ตรง สำหรับวางแผนงาน 5) เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง หลักที่ควรยึดถือระหว่างกระบวนการตัดสินใจ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน ความพากเพียร ความมีวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดังนั้นเศรษฐกิจพอเพียงจึงมุ่งเน้นเพื่อวางรากฐานให้ผู้เรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวัน สามารถพึ่งตนเองได้และเป็นวิถีชีวิตที่มั่นคง (ณัฐกานต์ ศรีบุญเรือง, 2566)

การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียงระดับมัธยมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งมีจำนวน 22 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยการจัดทำแผนงาน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนของตน มีการส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น แนวคิด หลักการดำเนินงาน การฝึกอบรมให้ความรู้และสาธิต การศึกษาดูงาน ฝึกอาชีพเสริมรายได้ เป็นต้น ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับไปสู่ครอบครัว และ

ชุมชนได้ อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการนั้นไม่มีสูตรสำเร็จ ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ความสามารถของผู้บริหาร บริบท สถานการณ์ ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนและอื่น ๆ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์ด้วยความรอบคอบภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เช่น ส่งครูและนักเรียน เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาหรือชมนิทรรศการต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวทางในการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การประชุมชี้แจงแนวนโยบายและให้ครูศึกษาเกณฑ์การประเมินก่อน จากนั้นจึงวางแผนในการขับเคลื่อนโดยใช้กลยุทธ์หลายรูปแบบให้ประสบผลสำเร็จ

ปัญหาในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่ไม่สามารถผ่านเกณฑ์การประเมินจากสถานศึกษาทั่วไป ไปสู่สถานศึกษาพอเพียง สถานศึกษาต้นแบบ และสถานศึกษาแบบอย่างได้ ตลอดจนไม่สามารถผ่านเกณฑ์การประเมินสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ ซึ่งจากสถานศึกษาพอเพียงมัธยมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 22 โรงเรียน พบว่า สถานศึกษาพอเพียงที่สามารถผ่านการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษามีเพียง 1 แห่ง (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 2556) นั่นหมายความว่า สถานศึกษาพอเพียงมัธยมศึกษาอีก 21 แห่ง ยังประสบปัญหาในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษกิจพอเพียง เนื่องจากกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และการย้ายผู้บริหารไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนใหม่อยู่บ่อยครั้งจนทำให้การดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่อเนื่อง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียงมัธยมศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยที่เป็นปัญหาและเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงให้ประสบความสำเร็จต่อไป จนสามารถเป็นสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่างและเป็นศูนย์การเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในการบริหารจัดการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สิ่งสำคัญ คือ ความเต็มใจและเปิดใจกว้างความร่วมมือซึ่งกันและกันในเครือข่าย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการขับเคลื่อนไปจนส่งผลให้การดำเนินงานทุกอย่างเป็นไปอย่างเกิดประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสอบถามความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียงมัธยมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

2. เพื่อศึกษาแนวทางในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียงมัธยมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. การบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีบทบาทสำคัญในการกำกับ ติดตาม และสนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยเน้นการบริหารที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ทั้งในด้านการวางแผน การใช้ทรัพยากร และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศ ที่เน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยมีเงื่อนไขของความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน หลักการดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่ผู้เรียน

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารจัดการสถานศึกษาอาศัยทฤษฎีการบริหารหลายด้าน เช่น การวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยการ และการควบคุม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

4. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรมตามมาตรฐานการศึกษา การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตร ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับการดำเนินชีวิตจริงและมีความพร้อมในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

5. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายและขยายผล การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยเสริมพลังในการจัดการศึกษา และเป็นช่องทางในการขยายผลปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สังคมในวงกว้าง โดยอาศัยความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงาน

6. แนวคิดเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษาผลลัพธ์จากการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ได้แก่ การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรม การสร้างผู้เรียนที่ดำเนินชีวิตอย่างสมดุล มีภูมิคุ้มกัน และการสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ชุมชนที่มีส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษา

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 341 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยการเปิดตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่ม (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 43) จำนวน 181 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่น และประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาโดยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา มากกว่า 10 ปี จำนวน 5 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร
2. แนวทางการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน
3. แบบสัมภาษณ์
4. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตำแหน่ง วิทยฐานะ การศึกษา ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน มีลักษณะแบบการตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert rating scales) 5 ระดับ ตามแบบประเมินของลิเคอร์ท ประกอบด้วย ข้อคำถาม ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน จำนวน 20 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิด การบริหารจัดการสถานศึกษา แนวคิดการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ แนวคิดการการสร้างเครือข่ายและขยายผล แนวคิดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดหัวข้อประเด็นและตัวบ่งชี้ที่ต้องการถามตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ แบบสอบถามมี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ มี 5 ประเด็นคือ ตำแหน่ง วิทยฐานะ การศึกษา ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 ปัจจัยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบประเมินของลิเคอร์ท (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555)

4 หมายถึง ระดับปัจจัยที่ส่งเสริมมาก

3 หมายถึง ระดับปัจจัยที่ส่งเสริมปานกลาง

2 หมายถึง ระดับปัจจัยที่ส่งเสริมน้อย

1 หมายถึง ระดับปัจจัยที่ส่งเสริมน้อยที่สุด

แปลความหมายค่าเฉลี่ยแต่ละช่วงได้ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีระดับปัจจัยที่ส่งเสริมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีระดับปัจจัยที่ส่งเสริมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีระดับปัจจัยที่ส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีระดับปัจจัยที่ส่งเสริมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีระดับปัจจัยที่ส่งเสริมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. จากนั้นตั้งข้อคำถาม จากตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ให้มากที่สุดโดยผู้วิจัยปรับปรุงข้อคำถามจากรายการประเมินและเกณฑ์คุณภาพศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

4. ผู้วิจัยทบทวนและพิจารณาแต่ละข้อคำถามว่ามีความเป็นปรนัยหรือมีความชัดเจนทางภาษาเหมาะที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลที่จะไปสอบถามหรือไม่

5. จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อคำถาม ไปหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด (IOC) ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

6. ปรับแก้ไขข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงในสถานศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 21 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .83 จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยจัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร สถานศึกษาพอเพียงมัธยมในจังหวัดอำนาจเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 21 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ ของแบบสอบถาม เพื่อทำการบันทึกข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการวิเคราะห์เอกสาร การแสดงความคิดเห็น การสังเกตและการสัมภาษณ์มาจัดหมวดหมู่ ตรวจสอบข้อมูลและหาข้อสรุปโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็น

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียงมัธยมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ดังตารางที่ 1

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ	3.73	0.18	มาก
2	ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล	3.81	0.30	มาก
3	ปัจจัยด้านการบริหารงบประมาณ	3.93	0.29	มาก
4	ปัจจัยด้านการบริหารงานทั่วไป	3.78	0.25	มาก
5	ปัจจัยด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน	3.76	0.21	มาก
	โดยรวม	**3.80**	**0.37**	**มาก**

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียงมัธยมศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X}$ =3.93, S.D.= 0.29) รองลงมาคือด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}$ =3.81, S.D.= 0.30) ด้านการบริหารงานทั่วไป($\bar{X}$ =3.78, S.D.= 0.25)

ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ($\overline{X}$ =3.76, S.D.= 0.21) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการบริหารงานวิชาการ ($\overline{X}$ =3.73, S.D.= 0.18)

2. ศึกษาแนวทางในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียงมัธยมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีดังนี้

ผลการสัมภาษณ์ทั่วไป

2.1 ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ) ลงสู่หน่วยการเรียนรู้และแผนการสอนทุกกลุ่มสาระ ใช้กิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการผลิตสื่อและนวัตกรรม ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน–ภายนอก รวมถึงพัฒนาเครื่องมือประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.2 ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล มีการจัดทำแผนและโครงการพัฒนาบุคลากรผ่านการประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและนำไปปรับใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งติดตามผลและเผยแพร่ความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

2.3 ปัจจัยด้านการบริหารงบประมาณ โรงเรียนจัดทำแผนกลยุทธ์และการใช้งบประมาณที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โปร่งใสและตรวจสอบได้ มีการติดตาม–ประเมินผลเป็นระยะ และปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเหมาะสม

2.4 ปัจจัยด้านการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการชัดเจนในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดตั้งแหล่งเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานและโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษา

2.5 ปัจจัยด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนดำเนินการร่วมกับชุมชนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย เช่น เว็บไซต์ วารสาร และวิดิทัศน์ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้และเกิดความร่วมมือ

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ พบว่าข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความคิดเห็นต่อการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาพอเพียงมัธยมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านผลลัพธ์ที่เกิดจากการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษา และด้านการสร้างเครือข่ายและขยายผล โดยสถานศึกษามีนโยบายและมีแผนงานในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ที่พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ มีและใช้หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครบทุกรายวิชาและระดับชั้นที่เปิดสอน และเป็นแบบอย่างให้สถานศึกษาอื่น ๆ นำไปปรับใช้ได้จริง มีแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นการมีส่วนร่วม โดยใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน วัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งมีการนิเทศ ติดตามและประเมินการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำผลการประเมินติดตามไปศึกษา วิเคราะห์ และวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียงมัธยมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญต่อการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนมีการปลูกฝังค่านิยมด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายและการขยายผล รวมถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกานต์ ศรีบุญเรือง (2566) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาผลการวิจัย

พบว่า การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารและครูมีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้และการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ บุญเรือง (2565) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียงสู่ความยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียง ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของครูและชุมชน รวมถึงการบริหารจัดการที่ครอบคลุมทุกภารกิจของสถานศึกษา ส่งผลให้การดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการดำเนินงานที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างเป็นระบบ โดยด้านการบริหารงานวิชาการมุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารงานบุคคลเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการบริหารงบประมาณให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุด ด้านการบริหารงานทั่วไปมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตตามหลักความพอเพียง และด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนมุ่งส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และการปฏิบัติตนของผู้เรียนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จึงส่งผลให้การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิชา โพธิกนิษฐ และวิรัลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม (2568) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และควรดำเนินงานอย่างครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และกิจการผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธล เจริญสันเทียะ (2567) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควรดำเนินการอย่างเป็นระบบในทุกภารกิจของสถานศึกษา ทั้ง

ด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการบริหารสถานศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียงมัธยมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) แนวทางในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ **1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้** ดังนี้ 1.1 มีแผนงานแนะแนว จัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1.2 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจ โดยเฉพาะอาชีพเสริมรายได้ในท้องถิ่น/ชุมชนต่าง ๆ 1.3 จัดระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษารอบด้าน เช่น กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้เหมาะสม 1.4 มีการติดตาม นำผลการจัดกิจกรรม แนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือมาใช้พัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 1.5 การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาควรต่อเนื่อง และไม่ควรขึ้นอยู่กับผู้บริหารแต่ละคนของสถานศึกษานั้น ๆ แม้หากมีการโยกย้ายสถานศึกษาใหม่ ผู้มาใหม่อาจนำเสนอและบริหารองค์การตามรูปแบบและแนวความคิดของตนเอง ซึ่งอาจเป็นนโยบายในเรื่องอื่น ๆ และ **2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** มีดังนี้ 2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ 2.2 พอเพียงในสถานศึกษาที่เป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และ **3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัย** ที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับอุดมศึกษาทั้งในอาชีวะ วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

ณัฐกานต์ ศรีบุญเรือง. (2566). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารบริหารการศึกษาไทย, 19(1), 77–89.

ธนินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. (พิมพ์ครั้งที่ 13). บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

ธวัชชัย งามเสงี่ยม. (2561). การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธล เจริญสันเทียะ. (2567). การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 14(2), 101–115.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). ประกาศสถานศึกษาพอเพียงและศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

ปาริชาติ บุญเรือง. (2565). แนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียงสู่ความยั่งยืน. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ, 10(2), 45–58.

สุวิชา โพธิกนิษฐ และ วิรัลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม. (2568). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. วารสารสหวิทยาการศึกษาและพัฒนาสังคม, 2(1), 15–28.

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). Harper Collins.

Ministry of Education. (2013). Announcement of sufficiency economy schools and learning centers based on the sufficiency economy philosophy in education. Ministry of Education.

Twinkl. (2024). Sufficiency economy philosophy. Twinkl Thailand